

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **I. W.**, zastoupeného JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou, se sídlem Wenzigova 5, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 3. 2009, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2009, č. j. 43 Cad 88/2009 - 16,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobce, JUDr. Ireně Slavíkové, advokátce, se sídlem Wenzigova 5, Praha 2, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1920 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2009, č. j. 43 Cad 88/2009 - 16, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 3. 2009, č. X, jímž žalovaná zamítla stěžovateli žádost o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle § 43 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), s odůvodněním, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Kladně ze dne 25. 2. 2009 není žalobce částečně invalidní a jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla pouze o 20 %.

V kasační stížnosti stěžovatel namítl, že jeho zdravotní stav se zhoršuje, zejména má potíže s dýchacími cestami a pohybovým ústrojím, má velké bolesti a musí užívat léky. Měl by chodit každý měsíc na spirometrii, což mu ve výkonu trestu není umožněno. Měl se podrobit operaci pravé plíce, která se však neuskutečnila, protože byl přesouván mezi věznicemi. Dále

namítl, že lékařská dokumentace, z níž vycházela Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“), není úplná, protože v ní chybí zpráva o jeho zdravotním stavu z plicního oddělení Nemocnice Na Homolce, kde se měl podrobit operaci. Neúplnost zdravotnické dokumentace, ze které vycházela rovněž žalovaná, tak mohla PK MPSV vést k nesprávnému posouzení otázky poklesu jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti a toho, zda splňuje podmínky pro přiznání částečného invalidního důchodu. Žalobce přitom sám subjektivně pocítuje svůj stav jako neustále se zhoršující, přičemž posudky lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Kladně a PK MPSV jsou jednostranné, protože z povahy věci plyne, že posudek PK MPSV byl vydán orgánem nadřízeným lékaři, který posuzoval jeho zdravotní stav. Není tak zajištěna plná nezávislost posuzování zdravotního stavu stěžovatele a řízení před krajským soudem nebylo doplněno o nezávislý posudek soudního znalce z oboru posudkového lékařství, čímž došlo k porušení práva rovnosti stran a zásady proporcionality.

Žalovaná navrhlá zamítnutí kasační stížnosti s tím, že rozsudek krajského soudu je správný.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel napadl rozhodnutí žalované ze dne 18. 3. 2009 žalobou, v níž nesouhlasil s rozhodnutím žalované z důvodu nesprávného posouzení svého zdravotního stavu.

Z obsahu soudního spisu a připojeného správního spisu Nejvyšší správní soud dále zjistil, že žalobce žádal o přiznání částečného invalidního důchodu opakovaně; k jeho první žádosti ze dne 15. 5. 2002 označil posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení v Kladně dne 16. 10. 2002 jako rozhodující postižení stěžovatele chronickou recidivující lumbagií při nálezů degenerativního změny na bederní páteři, změny dle rtg byly prokázány též na krčním úseku páteře. Dle CT vyšetření nebyla prokázána výrazná diskopatie, nebylo indikováno chirurgické řešení. Dlouhodobě nepříznivý stav žalobce byl posouzen jako stav odpovídající postižení uvedenému v kapitole XV. oddílu F, položce 2 písm. b) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění (dále jen „vyhláška č. 284/1995“), tj. 25 %. Stupeň zdravotního postižení nebyl ve smyslu § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. zvýšen. Poté stěžovatel opětovně žádost o částečný invalidní důchod podal dne 5. 12. 2007, podle posudku ze dne 7. 2. 2008 se posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení v Příbrami s výše uvedeným závěrem při předchozím projednání žádosti stěžovatele ztotožnil. Jednání v nyní posuzované věci k žádosti žalobce ze dne 8. 10. 2008 proběhlo před Okresní správou sociálního zabezpečení v Kladně ve dnech 3. 12. 2008 a 25. 2. 2009. Stěžovatel byl posuzován k profesi pomocný dělník a podle posudkového lékaře bylo posudkově významné plicní onemocnění stěžovatele, které spočívalo v lehké ventilační poruše při nemoci plic, přičemž zatím není nutné operační řešení. Ve vztahu k vertebrogennímu postižení stěžovatele posudkový lékař na toto postižení své hodnocení nenavýšil, protože neurologický nález je nevelký, bez radikulace. Podle posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Kladně dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce odpovídal postižení uvedenému v kapitole VIII, oddílu B, položce 5 písm. a) přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., tj. 20 %. Míra poklesu schopnosti samostatné výdělečné činnosti ve smyslu ust. § 6 odst. 4 a 5 téže vyhlášky nebyla změněna. Vzhledem k shora uvedenému dospěl lékař Okresní správy sociálního zabezpečení v Kladně k závěru, že stěžovatel není plně invalidní podle ust. § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, není ani částečně invalidní podle § 44 odst. 1 a 2 téhož zákona a v posuzovaném případě nejde ani o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 3 vyhlášky č. 284/1995 Sb., které umožňuje soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek, nejde ani o zdravotní postižení, jež odpovídá příloze č. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. značně ztěžující obecné životní podmínky. Krajský soud si vyžádal v rámci předmětného soudního řízení odborný posudek od PK MPSV. PK MPSV nově posoudila celkový stav žalobce, dále také posoudila pokles

schopnosti soustavné výdělečné činnosti a zaujala posudkový závěr o částečné invaliditě žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Členem PK MPSV byl odborný lékař - internista, posudek byl vypracován po studiu a zhodnocení zdravotního stavu stěžovatele na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů dne 27. 5. 2009. Žalobce byl jednání komise přítomen, byl při jednání vyšetřen a rovněž byl ústně seznámen s posudkovým závěrem. Dále je z posudkové dokumentace patrné, jaké lékařské nálezy měla komise k dispozici a z jakých nálezů vycházela. PK MPSV na základě zdravotnické dokumentace, k jejíž úplnosti nevznesl stěžovatel v průběhu posouzení pochybnosti, konstatovala vyšetření pneumologického konsilia po kompletním vyšetření žalobce v červenci 2008, kdy bylo doporučeno operační řešení s možným odkladem pro neakutní stav, které nebylo realizováno a následně ani indikováno. PK MPSV dále uvedla diagnostický souhrn, z něhož výslovně určila k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované (18. 3. 2009) rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele, a to lehkou formu plicního onemocnění s lehkou obstrukční ventilační poruchou s lehkou plicní hyperinflací a redukcí difusní plicní kapacity dle spirometrie. Toto postižení PK MPSV hodnotila pro určení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle kapitoly VIII., odd. B, pol. 5, písm. a) vyhlášky č. 284/1995 Sb. V rámci této položky se PK MPSV přiklonila k horní hranici použitelného procentního rozmezí (10 - 20 %). Horní hranice byla podle PK MPSV volena s ohledem na přidružené choroby (vertebrogenní potíže žalobce na podkladě degenerativních změn lehčího charakteru a přiměřené věku, kdy nebyla shledána přítomnost kořenového či svalového dráždění, nebyly zjištěny parézy, svalové atrofie ani sfinkterové potíže, vředová choroba žaludku a duodena byly v klidu, hypertenzní choroba byla bez terapie), které však samy o sobě neměly podstatný vliv na pokles pracovního potenciálu. PK MPSV nehodnotila určení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle kapitoly VIII., odd. B, pol. 5, písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb. a výše, protože pro takovéto hodnocení nebylo dáno medicínské opodstatnění, nesvědčily pro to lékařské nálezy a ani vyšetření při jednání komise. K uplatnění § 6 odst. 4 vyhlášky č. 284/1995 Sb. již nebyl nalezen další posudkový důvod. S ohledem na to PK MPSV dospěla k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí stěžovatel nebyl plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, nebyl ani částečně invalidní podle § 44 odst. 1 nebo 2 zákona o důchodovém pojištění. Nešlo o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 33 %, nešlo o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek a dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovateli značně neztěžoval obecné životní podmínky.

Krajský soud v svém rozsudku zdůraznil, že v projednávané věci jde o přiznání částečného invalidního důchodu podmíněné poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %, rozhodnutí soudu proto závisí především na odborném lékařském posouzení zdravotního stavu stěžovatele. Pokud jde o posudek PK MPSV, krajský soud shledal, že byl podán komisí v řádném složení, opíral se o zdravotnickou dokumentaci stěžovatele a odborným členem posudkové komise byl lékař - odborný internista, tedy odborník v oboru, do něhož je zařazeno nejzávažnější zdravotní postižení stěžovatele. V otázce rozhodujícího zdravotního postižení stěžovatele komise dospěla k závěru shodnému se závěrem posudku posudkového lékaře okresní správy sociálního zabezpečení při projednání jeho v pořadí třetí žádosti o částečný invalidní důchod, tj. že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele byla lehčí forma chronické obstrukční plicní choroby, stejný závěr PK MPSV vyslovila i pokud šlo o funkční dopady tohoto postižení. Stěžovatel v řízení před krajským soudem neuvedl žádné konkrétní pochybnosti vztahující se ke skutkovému a právnímu posouzení, jak je PK MPSV provedla. Krajský soud tak shledal přesvědčivým, pokud PK MPSV hodnotila míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele podle přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb., kapitola VIII., odd. B, pol. 5, písm. b), a proto žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Rozsudek byl stěžovateli doručen dne 29. 12. 2009, kasační stížnost byla podána dne 5. 1. 2010.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Pokud stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že užití posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí porušuje principy nestranného procesu, rovnosti stran a proporcionality, jak lze z jeho formulace dovodit, pak musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že takovouto námitku neuplatnil v žádné fázi řízení před krajským soudem, ač tak nesporně učinit mohl; takto uplatněná námitka je pak podle § 104 odst. 4 in fine s. ř. s. námitkou nepřijatelnou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 186/2009 - 53, dostupný na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud však považuje stěžovatelem další uplatněné důvody podle obsahu za důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., a pro tyto důvody shledává kasační stížnost přípustnou.

Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pokud jde o stěžovatelovy námitky vůči rozsudku krajského soudu, je třeba vyjít z toho, že ve stěžovatelově případě se jedná o nepřiznání částečného invalidního důchodu z toho důvodu, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti v jeho případě nedosahuje zákonem požadovaných 33 %. Částečný invalidní důchod jako dávka důchodového pojištění je důchodem podmíněným existencí dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a rozhodnutí soudu se opírá především o odborné lékařské posouzení, jež je v řízení soudním primárně zákonem (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) svěřeno Ministerstvu práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Tyto posudkové komise jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti pojištěnců, ale také k posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkových závěrů o plné či částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Tyto posudky pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 132 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. Přitom však takový posudek, který zcela splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, bývá zpravidla důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky posudkových komisí spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá a ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 2. 2010, č. j. 6 Ads 138/2009 - 73, dostupný na www.nssoud.cz). Skutečnost, že posudková komise je orgánem Ministerstva práce a sociálních věcí, není důvodem k pochybnostem o objektivitě jejích závěrů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2003, č. j. 5 Ads 4/2003 - 35, publikován ve Sb. NSS 33/2003).

V posuzované věci z posudku PK MPSV vyplývá, že při svém hodnocení zdravotního stavu stěžovatele vzala na vědomí veškeré rozhodující skutečnosti o stěžovatelově zdravotním stavu vycházející z lékařské dokumentace. Ta se skládala z lékařských nálezů Okresní správy sociálního zabezpečení v Kladně a Okresní správy sociálního zabezpečení v Příbrami,

z kompletní zdravotnické dokumentace vězeňského lékaře, zdravotní dokumentace a propouštěcí zprávy Nemocnice - Vazební věznice Praha - Pankrác a rovněž ze stěžovatelem doložených lékařských nálezů.

Co se týče úplnosti a celistvosti posudku PK MPSV jako důkazu nemohla tak krajskému soudu vzniknout pochybnost o objektivnosti zjištěného skutkového stavu a nebylo důvodu, aby krajský soud nechal vypracovat další posudek od nezávislého soudního znalce, což ostatně ani stěžovatel v řízení před krajským soudem nenavrhol. Za této situace nemůže Nejvyšší správní soud přisvědčit argumentu stěžovatele, že neprovedením „nezávislého“ posudku soudního znalce z oboru posudkového lékařství došlo k porušení práva rovnosti procesních stran a zásady proporcionality.

Dle názoru Nejvyššího správního soudu se PK MPSV řádně vypořádala s tím, proč stěžovatel není ani částečně invalidní. Podrobně popsala, že rozhodující příčinou poklesu žalobcovy schopnosti soustavné výdělečné činnosti k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované byla lehčí forma chronické obstrukční plicní choroby a další onemocnění žalobce nemají posudkový význam.

Také krajský soud v odůvodnění svého rozsudku stěžovateli vysvětlil, že PK MPSV náležitě zdůvodnila, jak byl stěžovatelův zdravotní stav hodnocen a na základě čeho nebyl stěžovatel shledán ani částečně invalidním.

Ke kasační námitce stěžovatele, směřující k úplnosti zdravotní dokumentace (údajně nebylo přihlédnuto ke zprávě Nemocnice Na Homolce o zdravotním stavu stěžovatele) Nejvyšší správní soud uvádí, že posudek PK MPSV byl použit jako důkaz v soudním řízení a splňoval podmínky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti, neboť v úvodu posudku PK MPSV vyjmenovává, z jakých podkladů dovedla posudkový závěr. Z posudku nevyplývá, že by posudková komise cokoli z lékařské dokumentace, kterou měla k dispozici, při hodnocení nevezala na vědomí nebo záměrně opomenula, a to i s přihlédnutím k faktu, že nemá povinnost v posudku výslovně zmínit každý podkladový lékařský nález a vypořádat se s ním při svém hodnocení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2010, č. j. 6 Ads 159/2009 - 61, dostupný na www.nssoud.cz). Stěžovatel přitom námitky ohledně neúplnosti podkladové zdravotní dokumentace nevnesl, přestože byl přítomen jednání posudkové komise, tento posudek mu byl také dne 3. 6. 2009 doručen a měl tak možnost se k němu opětovně vyjádřit. K tomu je vhodné dodat, že je sice právem stěžovatele dokládat další relevantní lékařské zprávy, ale není povinností posudkových komisí zjišťovat vyčerpávajícím způsobem, zda je podkladová dokumentace úplná (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2010, č. j. 6 Ads 159/2009 - 61, dostupný na www.nssoud.cz). V neposlední řadě je třeba poukázat na to, že kasační námitka žalobce se podle svého obsahu vztahuje k nutnosti operačního řešení jeho zdravotního stavu, které však bylo také předmětem vyšetření pneumologického konsilia po kompletním vyšetření žalobce v červenci 2008, kdy bylo doporučeno operační řešení s možným odkladem termínu pro neakutní stav (konkrétně po návratu z dovolené v srpnu 2008) s tím, že operační řešení nebylo realizováno a následně nebylo ani indikováno. Stěžovatel také nijak nespécifikoval, jaký vliv by uváděná zpráva mohla v kontextu ostatních podkladů na posudek mít.

Krajský soud proto nepochybil, pokud vycházel ve svém rozhodnutí z posudku PK MPSV; tato komise totiž ve svém posudku nepominula žádné z potíží udávaných stěžovatelem, resp. potíže, o nichž byly doklady ve zdravotnické dokumentaci. Stěžovatel ani v žalobě a ani v dalším řízení před krajským soudem (např. u jednání PK MPSV, jehož se zúčastnil) netvrdil nedostatečnost podkladů (neúplnost zdravotnické dokumentace),

z níž žalovaná při posouzení jeho žádosti vycházela. S ohledem na to, že se konečné závěry jak posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Kladně, z něhož vycházela žalovaná, tak posudku PK MPSV, z něhož vycházel krajský soud, ohledně naplnění podmínek invalidity shodovaly, neměl krajský soud důvod napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. O obsahu posudku PK MPSV nemohla s ohledem na absenci výhrad vůči jeho úplnosti vzniknout ani pochybnost, která by odůvodňovala přibrání znalce v oboru posudkového lékařství.

Za této situace proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se krajský soud v napadeném rozsudku nedopustil pochybení, pro něž by bylo na místě tento rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení, proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalované, přiznání nákladů řízení správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění je však podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. vyloučeno.

Stěžovateli byla usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2010, č. j. 43 Cad 88/2009 - 33, ustanovena pro řízení o kasační stížnosti zástupkyně JUDr. Irena Slavíková, advokátka. Té Nejvyšší správní soud přiznal podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu za dva úkony právní služby spočívající v převzetí zastoupení včetně první porady s klientem a v sepsání písemného podání soudu týkajícího se věci samé podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném k datu provedení úkonu. Výše odměny za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bod 2. ve spojení s ustanovením § 9 odst. 2 a 3 písm. f) advokátního tarifu 500 Kč, za dva úkony tedy 1000 Kč. Dále náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tj. za dva úkony 600 Kč. Celkem Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci na odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů 1600 Kč. Protože je ustanovená zástupkyně plátcem daně z přidané hodnoty, náleží jí rovněž podle § 35 odst. 8 s. ř. s. částka, kterou je z přiznané odměny na této dani povinna odvést. Celkem tedy ustanovené zástupkyni náleží 1920 Kč. Pro zaplacení odměny stanovil soud přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2010

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu